Hoofdlijnennotitie gemeente Voorst 2050

Versie 29 januari 2026

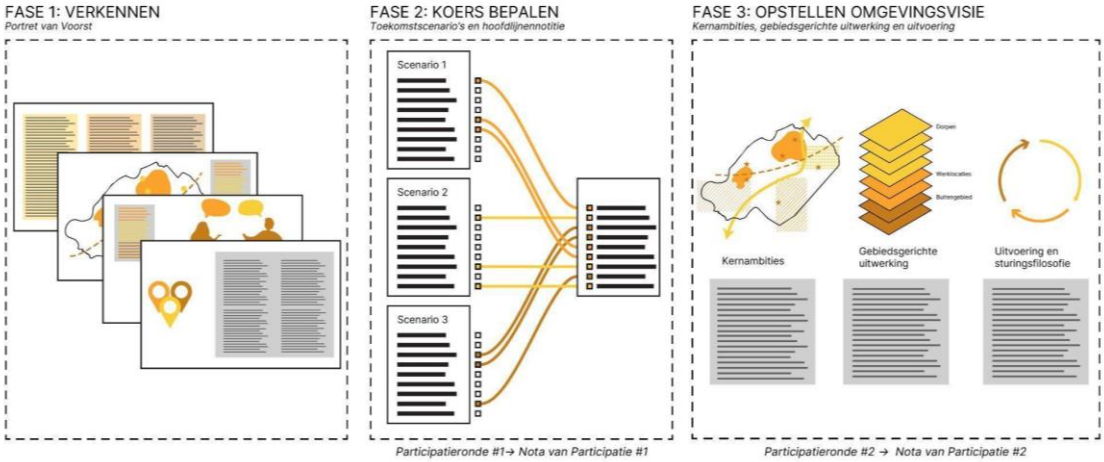
1. Inleiding

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. Deze wet verplicht alle Nederlandse gemeenten tot het opstellen van een Omgevingsvisie. Zo ook de gemeente Voorst. De omgevingsvisie is een strategische langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving. Verschillende thema's die om ruimte vragen, wonen, infrastructuur, milieu, economie, natuur en water etc. komen hierin samen. De omgevingsvisie geeft op een belangrijke manier richting aan de toekomst van onze kernen en buitengebied. Wat voor gemeente wil Voorst zijn in 2050?

In 2017 stelden we als pilotgemeente voor de Omgevingswet onze eerste integrale visie op de leefomgeving vast: de Ruimtelijke Toekomstvisie. Deze visie is opgesteld onder de toen geldende wet- en regelgeving (de Wet ruimtelijke ordening). Met de Omgevingsvisie gemeente Voorst werken we toe naar een nadere (gebiedsgerichte) uitwerking van thema's zoals wonen, werken, leefbaarheid, mobiliteit, klimaatadaptatie en recreatie. Daarbij beginnen we nadrukkelijk niet vanaf nul, maar bouwen we voort op onze visie uit 2017 en benutten we onder andere het recent opgestelde Programma Landelijk Gebied. Ook houden we rekening met actueel beleid, zoals onze programma's en bredere regionale, provinciale en nationale ambities en kaders.

In deze Hoofdlijnennotitie gemeente Voorst 2050 beschrijven we integraal en op hoofdlijnen het toekomstverhaal van onze leefomgeving en welke strategische keuzes we maken. Een belangrijke inbreng komt uit de nota van participatie en de lokale context qua opgaven. Deze notitie vormt de basis voor de uiteindelijke omgevingsvisie. Via drie kernambities richten we ons in dit koersdocument op de belangrijkste keuzes voor de toekomst. Het koersdocument is qua keuzes dan ook niet uitputtend: niet op ieder thema wordt nu al koers bepaald. Dit gebeurt in de volgende fase. Daarin werken we samen met de omgeving aan een meer gedetailleerde en gebiedsgerichte uitwerking van de koers en kernambities. Dit landt dan in de uiteindelijke omgevingsvisie en een uitvoeringsparagraaf.

Totstandkoming omgevingsvisie
In verschillende fases werken we toe naar de omgevingsvisie. Voorafgaand aan de inhoudelijke start van het traject, begonnen we met het opstellen van een Plan van Aanpak, waarin is vastgelegd hoe we het proces doorlopen en wie we op welke momenten betrekken. Op 23 juni 2025 stelde de gemeenteraad dit plan van aanpak vast. In de volgende drie fases ontwikkelen we de omgevingsvisie van de gemeente Voorst:

Figuur 1. Dit schema toont de drie fasen en bijbehorende tussenproducten waarmee naar de Omgevingsvisie gemeente Voorst wordt toegewerkt.

De eerste fase stond in het teken van het verdiepen van de opgaven en het duiden van de kwaliteiten van de leefomgeving van Voorst. Het resultaat van deze analysefase is samengevat in het 'Portret van de gemeente Voorst', een uitgangspuntennotitie waarin belangrijke vraagstukken worden benoemd waarop de omgevingsvisie straks antwoord moet geven. Dit document vormt het fundament voor de tweede fase.

Momenteel bevinden we ons aan het eind van de tweede fase, waarin we onze ambitie en gewenste koers hebben bepaald. Om richtingen te verkennen voor de gewenste toekomst, maakten we gebruik van drie integrale toekomstscenario's voor de leefomgeving van de gemeente Voorst in 2050. De drie scenario's schetsten elk een fictief beeld voor 2050, waarin verschillende accenten werden gelegd en vanuit verschillende verhaallijnen keuzemogelijkheden werden voorgesteld. De toekomstscenario's vormden gedurende deze fase het gespreksinstrument voor gesprekken met de samenleving, stakeholders, de interne organisatie, het college en de gemeenteraad. Met de uitkomsten van deze gesprekken hebben we een koers bepaald en deze in voorliggende hoofdlijnennotitie vastgelegd.

Participatie
De omgevingsvisie maken we als gemeente niet alleen. De input van inwoners, ondernemers, ketenpartners en maatschappelijke organisaties vormt een belangrijke bron bij het opstellen van de omgevingsvisie. Op verschillende momenten en met verschillende methoden betrekken we deze groepen.

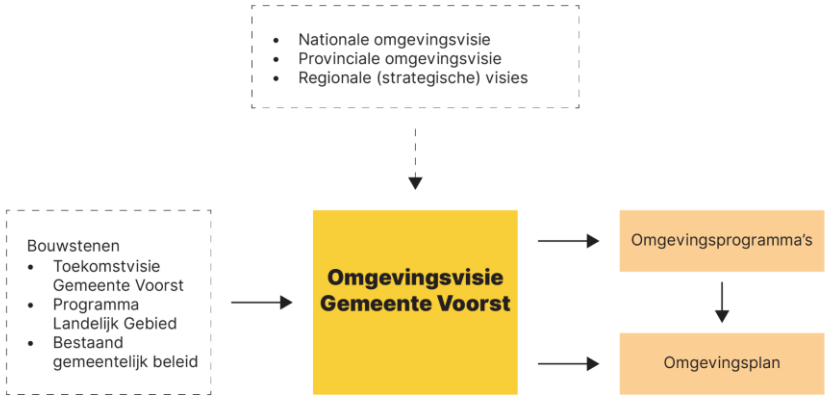
In de tweede fase van het proces (koers bepalen) gingen we daarom in een eerste uitgebreide participatieronde met verschillende doelgroepen in gesprek over de gewenste koers voor de gemeente. Tijdens de Dag van Voorst op 4 november 2025 gingen circa 35 ketenpartners, maatschappelijke organisaties en verschillende dorpsbelangenverenigingen met ons en elkaar in gesprek over de gewenste toekomst voor de gemeente Voorst tijdens een interactief werkatelier. Aansluitend op dit werkatelier bezocht een grote groep van circa 180 inwoners, ondernemers en organisaties 's avonds een inloopbijeenkomst, waar zij hun input op de drie toekomstscenario's meegaven. Ook deelden veel inwoners in deze fase hun mening via het invullen van twee digitale peilingen: er namen 501 mensen deel aan een vragenlijst via het inwonerpanel Voorst Spreekt en

423 mensen gaven hun mening via de online tool Swipocratie. Tot slot gingen leerlingen van het Zonecollege in Twello tijdens een gastles met elkaar in gesprek over dilemma's voor de leefomgeving. Een overzicht van het participatieproces tot nu toe is opgenomen in de Nota van Participatie.

Context
De omgevingsvisie van de gemeente Voorst is zelfbindend, maar staat niet op zichzelf. Veel opgaven waar we aan werken, overstijgen onze gemeentegrenzen en vragen om samenwerking met onze buurgemeenten, de regio, provincie en het Rijk. De ambities die we formuleren kennen in veel gevallen dan ook een regionale, provinciale en nationale context. In deze koersnotitie houden we dan ook rekening met de uitgangspunten van de Ontwerp-Nota Ruimte, de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en de kadernota vernieuwing omgevingsvisie van de provincie Gelderland.

Tegelijkertijd vindt ook op verschillende thema's actuele beleidsvorming plaats die raakt aan deze omgevingsvisie. In deze hoofdlijnennotitie verbinden we actuele ambities met nieuw te maken keuzes en borduren we voort op bestaand beleid.

Deze hoofdlijnennotitie – en straks de omgevingsvisie – is tot stand gekomen binnen de context van het hier en nu. We zijn ons ervan bewust dat de opgaven waarvoor we staan continu in beweging zijn. De omgevingsvisie is echter niet in beton gegoten: onze doelen en ambities kunnen in de loop der jaren worden bijgesteld wanneer de situatie erom vraagt.

Figuur 2. Dit overzicht toont de samenhang van een aantal belangrijke (beleids)stukken die de inhoud van de omgevingsvisie van de gemeente Voorst voeden.

Leeswijzer
Na dit inleidende hoofdstuk vervolgen we in hoofdstuk 2 met het toekomstverhaal voor de leefomgeving van de gemeente Voorst. Dit hoofdstuk schetst de gewenste toekomst van onze gemeente, geschreven vanuit het perspectief van 2050. In het derde hoofdstuk worden richtinggevende keuzes gemaakt om tot dit gewenste toekomstbeeld te komen. Deze worden onder drie integrale, strategische kernambities samengebracht.

Bovenlokale leidende principes voor een toekomstbestendige gemeente

Met het oog op 2050 en onze toekomstige generaties zetten we met de omgevingsvisie in op het formuleren van ambities en acties die bijdragen aan het verstevigen van de toekomstbestendigheid van de leefomgeving en haar gebruikers. Richting 2050 zetten we ons in voor een toekomstige leefomgeving waar men goed kan wonen, werken, ondernemen en recreëren. Om hiertoe te komen, hanteren we een viertal overkoepelende leidende principes in het beoordelen van ontwikkelingen en initiatieven. Deze afwegingsprincipes zijn niet nieuw en sluiten aan bij de doelen van de Omgevingswet en de principes die het Rijk in de Nota Ruimte voorschrijft. Ook kennen ze duidelijke raakvlakken met de waarden en sturende principes uit de Kadernota vernieuwing omgevingsvisie van de Provincie Gelderland.

1. **Gebiedskenmerken centraal**
   Ruimtelijke ontwikkelingen vinden altijd plaats in een bestaande context. De kenmerken en identiteit van een gebied vormen het uitgangspunt voor nieuwe ontwikkelingen. Daarbij gaat het zowel over de kenmerken van onze leefomgeving, als over hetgeen dat de lokale samenleving karakteriseert. Het uitgangspunt is om met nieuwe ontwikkelingen voort te bouwen op dat wat er al is en hiermee de bestaande context te versterken.

2. **Meervoudig ruimtegebruik**
   Ruimte is schaars en waardevol. Verschillende ruimteclaims passen niet altijd zomaar binnen de gemeentegrenzen van Voorst en niet alles kan overal. Dit daagt ons uit om op zoek te gaan hoe we de beschikbare ruimte zo goed en efficiënt mogelijk kunnen gebruiken. We streven naar het benutten van koppelkansen, waarbinnen verschillende functies elkaar versterken. Het bewaken van een goede omgevingskwaliteit staat hierbij centraal.

3. **Afwentelen voorkomen**
   We nemen verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke en maatschappelijke opgaven die nu en in de toekomst spelen. Dit vraagt ons ook om zorgvuldig aandacht te hebben voor eventuele negatieve effecten die ingrepen in landgebruik - op de korte én de lange termijn - met zich mee kunnen brengen. Het streven is om negatieve effecten zo veel mogelijk in te perken en problemen niet door te schuiven naar elders of op toekomstige generaties.

4. **Veilige en gezonde leefomgeving**
   In het kader van de Omgevingswet dragen we als gemeente Voorst zorg voor een veilige en gezonde leefomgeving. Bij de inrichting van de fysieke leefomgeving vormt de bescherming én de bevordering van gezondheid en veiligheid een belangrijk afwegingsaspect binnen visie- en planvorming. Om gezondheid en (fysieke) veiligheid te borgen werken we nauw samen met onze ketenpartners GGD Noord- en Oost-Gelderland, de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) en de Omgevingsdienst Veluwe (ODV). In het vormgeven aan een veilige en gezonde leefomgeving hebben we daarbij oog voor de door de ketenpartners opgestelde kernwaarden voor een veilige en gezonde leefomgeving.

2. Toekomstverhaal: gemeente Voorst in 2050

Na de analyse van de opgaven in het 'Portret van de gemeente Voorst' en de eerste koersbepaling, beschrijven we in dit hoofdstuk ons toekomstverhaal. Het schetst de gewenste identiteit en ambities van Voorst op de lange termijn. Wat voor gemeente willen we zijn in 2050? Door vanuit dit toekomstperspectief te schrijven, geven we een duidelijke richting aan alle strategische keuzes die in het volgende hoofdstuk worden uitgewerkt.

We verplaatsen ons voor een moment naar het jaar 2050. Als we terugblikken op de afgelopen decennia en waar we nu staan, kunnen we met trots stellen dat we diverse maatschappelijke en ruimtelijke opgaven voortvarend hebben opgepakt vanuit onze kwaliteiten: een gevarieerd landschap, bijzonder cultureel erfgoed, de dorpse schaal van de kernen en een krachtige sociale samenhang.In het jaar 2050 heeft de gemeente Voorst haar positie als het **groene hart** binnen de Stedendriehoek vastgehouden en verstevigd. De gemeente heeft met succes een balans gevonden tussen **passende groei en het onvoorwaardelijke behoud en de versterking van haar landelijke en dorpse identiteit**. Het landschappelijke, agrarische en cultuurhistorische karakter vormt de absolute basis voor elke ontwikkeling die de afgelopen decennia is doorgevoerd.

Dit evenwicht, samengevat in **sterke dorpse ontwikkeling, met behoud en versterking van het landschap**, heeft ervoor gezorgd dat Voorst nog altijd een zeer aantrekkelijke gemeente is om in te wonen, werken en recreëren. De dorpen zijn levendig, en er is ruim ingezet op betaalbaar, goed en duurzaam wonen, met specifieke aandacht voor starters en senioren. Door de bouw van circa 3.000 woningen – met de grootste ontwikkeling in centrumdorp Twello, gevolgd door Voorst, Klarenbeek en Terwolde – is de **bevolkingsopbouw divers** gebleven, de **doorstroming gestimuleerd** en neemt de gemeente Voorst een verantwoordelijkheid in woningbouwtaakstelling. In de overige kernen is met proportionele in- en uitbreidingen het dorpse karakter juist versterkt. Wonen en recreëren in het groen is populair bij verschillende doelgroepen. Het trekt onder meer jonge huishoudens aan die van buiten de regio komen. Hun komst is belangrijk voor de sociale vitaliteit. Investeringen op onder andere het gebied van verduurzaming en klimaatadaptatie, zowel bij nieuwbouw als in de **bestaande woningvoorraad**, hebben bijgedragen aan het imago van fijn en toekomstbestendig wonen.

De **leefbaarheid** in de gemeente is goed gewaarborgd door onder andere een duidelijke verdeling van voorzieningen. **Twello** vervult een centrumfunctie met een compleet aanbod. In de dorpen **Voorst, Klarenbeek en Terwolde** is een stevig basisniveau behouden; denk hierbij aan zorgpunten, basisscholen, ontmoetingsplekken en – waar mogelijk – een supermarkt. In de overige kernen vormen **ontmoetingsplekken** het hart van de gemeenschap, terwijl andere diensten dankzij goede verbindingen gemakkelijk bereikbaar zijn. Door actief te werken aan deze stevige sociale basis, waarbij nu elke kern over een **eigen ontmoetingsplek** beschikt passend bij de maat en schaal van de betreffende kern, is de sociale samenredzaamheid in de hele gemeente versterkt. In plaats van nieuwe systemen te bouwen, zijn we de **kracht van bestaande gemeenschappen en lokaal ondernemerschap** nog meer gaan gebruiken. Door te focussen op relaties en zichtbaar te maken wat er al in de samenleving aanwezig was, ontstond een netwerk dat zichzelf nu grotendeels onderhoudt. Dit is essentieel om in alle dorpen prettig te kunnen wonen en oud(er) te worden. Door compact en betaalbaar te bouwen in de dorpen, is voldoende ruimte behouden voor groen en waterberging, wat direct bijdraagt aan een klimaatrobuuste inrichting van de openbare ruimte. Groene plekken in de dorpen, maar vooral ook het omringende landschap nodigen uit tot

ontmoeting, ontspanning en beweging. Inwoners en bezoekers komen hier graag om te genieten van de pracht van het omliggende landschap en haar rijke geschiedenis.

Op het gebied van bereikbaarheid zijn de **stationsomgevingen** in Twello, Klarenbeek en Voorst-Empe getransformeerd tot **multifunctionele vervoersknooppunten**. De mobiliteitstransitie is ingezet met een duidelijke focus op lopen, fietsen en openbaar vervoer. Hoewel de autoafhankelijkheid in het landelijke gebied wordt erkend en de overgang naar elektrificatie is gestimuleerd, zijn de dorpscentra primair ingericht voor voetgangers en fietsers, met slimme oplossingen voor minder mobiele bewoners en lokale ondernemers dankzij de aanwezigheid van (mobiliteits)hubs.

Economisch gezien heeft Voorst ingezet op een duurzame doorontwikkeling van vier sterke pijlers: **een sterk MKB, ondernemen in het landelijk gebied, ondernemende dorpen en de vrijetijdseconomie**. Grootschalige (XXL) bedrijvigheid past niet in de schaal van het Voorster landschap en wordt niet gefaciliteerd. Bedrijfslocaties in het gebied de Kar hebben zich ontwikkeld tot een **regionale hub voor de circulaire economie**. De realisatie van de gemeente Voorst als groen hart vraagt om een stevig fundament; door **recreatie** nadrukkelijker als economische drager te verankeren, creëren we de noodzakelijke middelen om ons groene karakter te versterken en te behouden. Een vitaal en leefbaar buitengebied betekent in de gemeente Voorst al van oudsher de aanwezigheid van **een gezonde, toekomstbestendige agrarische sector**. De sector heeft een geleidelijke, maar grondige transitie doorlopen. Anno 2050 is de landbouw grotendeels verduurzaamd. De **bedrijfsmodellen zijn toekomstbestendig** en bieden agrariërs een goed en stabiel inkomen. Tegelijkertijd ontzien deze modellen het watersysteem, bodem en biodiversiteit.

De gemeente is bovendien in 2050 **klimaatneutraal**. De opwekking van duurzame energie is voornamelijk lokaal en gekoppeld aan de lokale vraag (energy hubs), waarbij landschappelijke inpassing altijd leidend is geweest met oog voor lokaal draagvlak. Het uitgangspunt is dat driekwart van de energievraag duurzaam wordt opgewekt binnen de gemeente en de overige duurzame energie wordt ingekocht. De gemeente Voorst hanteert lokaal het leidende principe dat het water- en bodemsysteem en het landschap, met zijn cultuurhistorische waarden, de fundamentele dragers zijn voor alle ruimtelijke ingrepen. Met het principe 'Groen groeit mee' aan de dorpsranden. Door een integrale afweging van conflicterende ruimtelijke belangen en de inrichting van zones zoals de **groene hart** en het **mozaïeklandschap**, heeft Voorst een synergetische en passende ruimtelijke invulling gekregen, die zowel de verstedelijkingsopgave van de regio Stedendriehoek als de Natura2000-doelen bij de IJssel dient.

Kortom, in 2050 is de gemeente Voorst een duurzame en verbonden plek waar het prettig leven is. Wij bewijzen dat welvaart, een groene en kwalitatieve omgeving en een fijne woonplek hand in hand gaan en elkaar zelfs versterken. Om dit te bereiken, richten we ons op drie centrale en even belangrijke kernambities:

1. **Sterke kernen, goed wonen:** we bouwen aan dorpen waar iedereen zich thuis voelt.
2. **Toekomstgericht werken en ondernemen:** duurzaam ondernemen staat centraal in een gezonde economie.
3. **Landschap als drager van de leefomgeving:** we herstellen de natuur en maken ons landschap beleefbaar voor iedereen.

Deze kernambities werken we uit in het volgende hoofdstuk.

3. Kernambities

In Hoofdstuk 2 hebben we het Toekomstverhaal voor de gemeente Voorst in 2050 geschetst. Hierin beschrijven we hoe onze gemeente er in 2050 uitziet. Om deze visie daadwerkelijk te realiseren en een antwoord te formuleren op de opgaven die we eerder in het 'Portret van de gemeente Voorst' (september 2025) hebben benoemd, is het noodzakelijk om richtinggevende, strategische keuzes te maken. In dit hoofdstuk presenteren we de drie integrale strategische kernambities:

1. Sterke kernen, goed wonen
2. Toekomstgericht werken en ondernemen
3. Landschap als drager van de leefomgeving

Deze ambities vormen de **koers** en de basis voor de verdere, gebiedsgerichte uitwerking van de Omgevingsvisie in de volgende fase. Ze bundelen de belangrijkste strategische keuzes die nodig zijn om de balans tussen groei, leefbaarheid, duurzaamheid en het onvoorwaardelijke behoud van het landschap te waarborgen.

1. Sterke kernen, goed wonen

De gemeente Voorst blijft aantrekkelijk door een evenwicht tussen sterke dorpse ontwikkeling en behoud van het landschap. Door de bouw van 3.000 woningen is in 2050 de bevolkingsopbouw divers gebleven en de sociale vitaliteit versterkt, met specifieke aandacht voor starters en senioren. De leefbaarheid is gewaarborgd door een goede verdeling van voorzieningen en ontmoetingsplekken, wat de sociale samenredzaamheid vergroot.

- Om een aantrekkelijke woongemeente te blijven zetten we **groei** expliciet in als een **strategisch middel om de leefbaarheid en de sociale cohesie in onze dorpen** te behouden. Ons doel is om hiermee de draagkracht van cruciale voorzieningen zoals zorg, onderwijs en ontmoetingsplekken te versterken en het lokale verenigingsleven en de gemeenschapskracht te ondersteunen. Daarnaast leveren we op deze manier onze bijdrage aan de regionale verstedelijkingsopgave en bevorderen we - met het oog op de vergrijzing[1] - een diverse bevolkingsopbouw in onze gemeenschap.

- Ons centrale uitgangspunt blijft het behouden van **verstedelijking in balans**: sterke dorpse ontwikkeling, met behoud en versterking van het landschap. Bij groei ligt in eerste instantie de focus op inbreiding en verdichting. In het geval van uitbreiding zetten we nadrukkelijk in op het **'Groen groeit mee'-principe**. Dit houdt in dat bij een nieuwe uitbreiding niet alleen wordt bijgebouwd, maar er ook **direct geïnvesteerd wordt in het verbeteren, uitbreiden en vergroten van de kwaliteit van het groen.** Zo zorgen we ervoor dat woningbouw hand in hand gaat met versterking van het landschap, cultuurhistorie en de biodiversiteit in datzelfde of een nabijgelegen gebied. Zo zorgen we ervoor dat groei hand in hand gaat met landschapsversterking. We streven naar voldoende kwalitatief groen en zetten er op in dat landschappelijke en natuurlijke waarden niet afnemen bij uitbreidingen, maar juist

[1] We zijn ons ervan bewust dat dubbele vergrijzing een structurele demografische ontwikkeling is die hoofdzakelijk wordt bepaald door de verhouding tussen geboortecijfers en levensverwachting. Extra woningbouw kan de effecten hiervan verzachten, maar de fundamentele trend niet ombuigen.

meegroeien en uitbreiden met de woningbouw en/of economische ontwikkelingen. Bij inbreiding zetten we zoveel mogelijk in op behoud van groen en investeren we in de kwaliteit van het (aanwezige) groen gecombineerd met de waterbergingsopgave.

- We streven naar een gemiddelde jaarlijkse **bevolkingsgroei van circa 1%,** wat neerkomt op ongeveer 6.000 nieuwe inwoners tussen 2030 en 2050. Om dit te realiseren, bouwen we **3.000 extra woningen na 2030**. Hierbij bouwen we niet alleen voor de lokale behoefte, maar willen we ook actief huishoudens van buitenaf aantrekken. Groei is voor ons geen doel op zich, maar een middel om in onze dorpen de leefbaarheid, gemeenschapskracht en de draagkracht voor voorzieningen te versterken. Omdat we niet precies weten hoe de toekomstige woonbehoefte zich zal ontwikkelen, zullen we deze actief monitoren en adaptief programmeren. Dit stelt ons in staat om te variëren met nu als doel 3.000 nieuwe woningen[2] in die periode.

- We willen in onze gemeente een **goed en gevarieerd aanbod van voorzieningen**. Daarbij kijken we goed naar wat past bij de omvang en het karakter van elke plek. Daarom werken we met een **getrapte aanpak**. We concentreren een **compleet niveau aan voorzieningen** in **centrumdorp** Twello, met een focus op maatschappelijke voorzieningen, cultuur, detailhandel, dienstverlening, onderwijs, zorg en horeca. Ook kijken we hiervoor over onze gemeentegrenzen en versterken we de huidige verbindingen met onze omliggende steden Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Zo blijven de stedelijke gemakken dichtbij. De kernen Voorst, Klarenbeek en Terwolde zien we als **middel grote dorpen** met een **basisniveau aan voorzieningen**. Deze indeling komt tot stand op basis van het huidige voorzieningenniveau, de nabijheid van een station (in het geval van Voorst-Empe en Klarenbeek) en een evenwichtige spreiding van het voorzieningenniveau over de gemeente (Klarenbeek en Voorst aan de zuidkant van de gemeente en Terwolde als voorzieningenhart aan de noordkant). In deze ‘basisdorpen’ zetten we in op een ontmoetingsplek, een zorgpunt, (basis)onderwijs en waar mogelijk een winkel voor (dagelijkse) boodschappen. In de **kleine dorpen** Wilp, Teuge, Nijbroek, Bussloo, De Vecht, Wilp-Achterhoek, Posterenk, Steenenkamer stellen we de aanwezigheid van een **ontmoetingsplek** (in welke vorm dan ook) voorop. We werken op deze manier actief aan een stevige sociale basis in de hele gemeente; dit is een cruciale randvoorwaarde om in alle dorpen prettig te wonen en oud(er) te kunnen worden.

- We hanteren eveneens een **proportionele strategie voor woningbouw**, waarbij de grootste groei plaatsvindt in Twello, gevolgd door Klarenbeek, Voorst en Terwolde, passend bij de huidige omvang en voorzieningenniveau. Ons doel hierbij is het realiseren van een gevarieerd woningaanbod. In de overige dorpen kiezen we voor beperkte en kleinschalige inbreiding of uitbreiding en voorzien we proportionele uitbreidingsmogelijkheden die passen bij het **dorpse karakter, de schaal, identiteit en kwaliteit** van de kernen.

- Nieuwbouw en uitbreiding van de woningvoorraad richten zich voornamelijk op de behoeften van starters, senioren en andere 1- tot 2- persoonshuishoudens. Hiermee stimuleren we **doorstroming op de woningmarkt** en bedienen we de volledige wooncarrière binnen onze gemeentegrenzen. Het toevoegen van **betaalbare en compacte**

[2] Hiermee wordt de eerder gehanteerde bovengrens (zie: Opbrengst contourenschets 2050 gemeenteraad Voorst) van 4.000 woningen naar beneden bijgesteld, aangezien deze niet langer passend wordt geacht binnen de gemeentelijke ambities.

woonoplossingen is hiervoor noodzakelijk. Woningbouw voor ouderen wordt zoveel mogelijk nabij voorzieningen in de kernen gerealiseerd. Om voldoende ruimte voor groen met een klimaatadaptieve functie te behouden, kiezen we in de dorpen vaker voor compacte en gestapelde bouw.

- We bieden daarnaast ruimte voor de vestiging van **gezinnen en jonge huishoudens en creëren zo kansen voor terugkeerders.** Dit is belangrijk om de bevolkingsopbouw divers te houden en draagkrachtvoorzieningen te waarborgen.

- De **stationsomgevingen** in de gemeente staan voor een belangrijke doorontwikkeling, aangezien ze essentiële knooppunten vormen in ons mobiliteitsnetwerk. We zien kansen om met de ontwikkelingen van de stations de verbindingen met de regio per openbaar vervoer te verstevigen en daarmee een aantrekkelijk alternatief te bieden voor autogebruik. Hiermee wordt bestaande infrastructuur beter benut.

- **Nieuwe woningen en woonwijken worden zo klimaatrobuust** mogelijk ingericht om de weerbaarheid tegen **extreme weersomstandigheden** te waarborgen. We vangen hier meer water op en zetten ook in op vergroening voor het versterken van biodiversiteit en het tegengaan van hittestress. Ook bewaken en versterken we bestaande groen-blauwe verbindingen tussen de dorpen en het landelijk gebied. Daarnaast zetten we maximaal in op klimaatrobuust en duurzaam bouwen en zien we kansen in de combinatie met de productie van biobased materialen en drinkwaterbesparende maatregelen.

- We werken stapsgewijs verder toe naar een **aardgasvrije gebouwde omgeving**. Tegen 2050 is de bestaande woningvoorraad volledig aardgasvrij. In samenwerking met inwoners, corporaties en andere partners investeren we fors in isolatie, waarbij het gebruik van biobased materialen gestaag toeneemt. Daarnaast vindt er herstructurering plaats in bestaande woonwijken; door in te zetten op compactere bouw wordt de beschikbare ruimte optimaal benut.

- We streven naar een gezonde **balans tussen wonen en bedrijvigheid** in onze dorpen en kernen. Concreet betekent een toename in aantal inwoners ook een toename in banen. Met specifieke aandacht voor een **veilige en gezonde leefomgeving**. We zetten ons in voor het verbeteren van milieukwaliteit (lucht-, water- en bodemkwaliteit en het beperken van overlast) en het garanderen van omgevingsveiligheid. We volgen daarbij de geldende normen, maar verkennen aanvullende eisen voor een veilige en gezonde leefomgeving. De gemeente Voorst blijft daarbij het verbod op particuliere **houtstook** bij windstil weer handhaven. Hiermee blijven we inzetten op een **gezonde luchtkwaliteit** voor al onze inwoners.

- Om woonkwaliteit én ruimte voor bedrijvigheid te borgen, zetten we in **op meervoudig ruimtegebruik** en zien we op bepaalde plekken kansen voor het mengen van functies, zoals publieksvriendelijke bedrijvigheid gepaard met wonen en (maatschappelijke) voorzieningen. Bij maatschappelijke voorzieningen zetten we in op optimaal gebruik: **multifunctioneel gebruik** van deze gebouwen is daarbij een belangrijk doel.

- We **koesteren en versterken** het **cultureel erfgoed** dat onze gemeenschap en geschiedenis representeert. Erfgoed is een van de kernkwaliteiten van de gemeente en bepaalt mede de leefbaarheid, herkenbaarheid en kwaliteit van de omgeving. Dit betreft zowel gebouwd

erfgoed (monumenten), landschappelijke kwaliteiten, archeologische waarden als immaterieel erfgoed. We zetten ons in om de diversiteit aan erfgoedwaarden die we als gemeente rijk zijn, zichtbaar en beleefbaar te maken en zoeken daarbij naar een gezonde balans tussen gebruik en behoud. Erfgoed vormt de basis bij ruimtelijke ontwikkelingen en kan interessante oplossingen bieden voor (maatschappelijke) opgaven in bredere zin.

- De schaarse ruimte vraagt bij een groei aan inwoners om een optimaal gebruik van accommodaties en gebouwen, zoals voor sport en onderwijs. Multifunctioneel gebruik van de accommodaties is het doel.

2. Toekomstgericht werken en ondernemen

De gemeente Voorst zet in op een doorontwikkeling van de vier economische pijlers: vrijetijdseconomie, ondernemen in het landelijk gebied, ondernemende dorpen en sterk MKB. Dit leidt tot toekomstbestendige bedrijventerreinen, centrumgebieden en landelijk gebied met volhoudbare agrarische bedrijven. De bereikbaarheid is verbeterd via multifunctionele vervoersknooppunten, ontwikkeling van de stationsgebieden en een mobiliteitstransitie. In 2050 is de gemeente grotendeels klimaatneutraal door lokale energieopwekking met behoud van landschappelijke inpassing en lokaal draagvlak.

- We bieden ruimte voor een sterke lokale economie met veel werkgelegenheid. We zetten ons in voor een prettig werkklimaat, waarbij de focus niet alleen ligt op economische groei, maar ook aandacht uitgaat naar het genereren van maatschappelijke meerwaarde. Door middel van **herstructurering, intensivering en uitbreiding** creëren we verspreid over de gemeente voldoende **ontwikkelruimte voor het lokaal MKB**, waarmee we het behoud van werkgelegenheid binnen de gemeentegrenzen waarborgen. We zetten in op het **beschermen** van ruimte voor bedrijvigheid, in het bijzonder bestaande bedrijfsruimte met hogere milieucategorieën. We geven vorm aan de additionele ruimtevraag door middel van herstructurering en uitbreiding van bedrijventerreinen, met een focus op revitalisering van ‘t Belt en Nijverheid, uitbreiding van Engelenburg(-West), doorontwikkeling van het gebied De Kar en doorontwikkeling van Luchthaven Teuge.

- In het gebied De Kar bieden we in het bijzonder ruimte voor de **circulaire economie**. We zien mogelijkheden voor het gebied om zich door te ontwikkelen tot belangrijke plek in de regio voor bedrijven die zich bezig houden met hergebruik van materialen en grondstoffen. Voor Luchthaven Teuge geldt een inzet op **luchtvaartgebonden bedrijvigheid,** innovatie/educatie en recreatie, die gepaard gaat met aandacht voor de ruimtevraag vanuit de (bovenlokale) maatschappelijke functie van het vliegveld op het gebied **van zorg en veiligheid.** Bij huisvesting van nieuwe bedrijvigheid is een relatie met lokale werkgelegenheid randvoorwaardelijk. We staan **afwijzend** tegenover de vestiging van grootschalige (XXL) bedrijvigheid, omdat dit niet past bij onze Voorster identiteit en karakteristieke en historische landschap. We staan voor een duidelijke overgang van stedelijk gebied naar platteland, wat onder andere betekent dat we het afwisselende landschap rondom de A1 versterken met een mix van open en gesloten landschapselementen.

- Voor het lokaal MKB op **solitaire locaties** vormt maatwerk het uitgangspunt. Op sommige plekken in de gemeente, zoals in of in de directe nabijheid van de kernen, zien we

mogelijkheden om bedrijven in lichtere milieucategorieën te koppelen aan woningbouwontwikkelingen. In het **buitengebied kan duurzame ontwikkeling van solitaire bedrijvigheid** mogelijk een alternatief verdienmodel vormen in het geval van vrijkomende agrarische bebouwing. De ruimtelijke mogelijkheden voor solitaire bedrijvigheid, bijvoorbeeld op het gebied van landschapskwaliteit, werken we in de volgende fase nader uit. Hierbij wordt zorgvuldig gekeken welk **type bedrijvigheid passend** is in welk deel van de gemeente en wordt waar nodig per deelgebied in gedifferentieerd. Daarbij blijft de positie van de agrarische bedrijvigheid een belangrijke rol spelen in de lokale economie van het buitengebied.

- We streven naar **toekomstbestendige werklocaties** die goed zijn ingebed in hun directe omgeving. Herstructurering, intensivering en uitbreiding gaan gepaard met heldere **ontwikkelkaders** op het gebied van klimaatadaptatie, de energietransitie, waterzekerheid en investeringen in de ruimtelijke kwaliteit. We stimuleren bedrijven actief om te investeren in de **verduurzaming** van hun productieprocessen. Bij het toevoegen van bedrijvigheid gaat nadrukkelijk aandacht uit naar de nodige maatregelen op het gebied van meervoudig ruimtegebruik, **bereikbaarheid voor alle soorten vervoer** (voor goederenvervoer én woon-werkverkeer) en het beperken van nadelige effecten op de lokale verkeerssituatie.

- We zien volop kansen voor de **ontwikkeling van de stationsomgevingen.** In de omgeving van de stations, binnen en nabij de dorpskernen, bieden we ruimte voor functiemenging van wonen en werken, voorzieningen en andere geschikte functies zoals recreatie.

- We zetten in op de **mobiliteitstransitie richting het gebruik van schonere en duurzame vervoermiddelen**. Hierbij hanteren we het **STOMP-principe** (**S**tappen**, T**rappen**, O**penbaar vervoer**, M**obility-as-Service**, P**rivéauto) door prioriteit te geven aan duurzame verplaatsingswijzen zoals lopen, fietsen en openbaar vervoer, voordat de auto in beeld komt. Door de juiste voorzieningen en de benodigde ruimte voor alternatieve vervoerswijzen te realiseren en te verbeteren, zetten we in op het vergroten van de aantrekkingskracht van alternatieven voor autogebruik. Zo zetten we onder andere stevig in op de doorontwikkeling van snelfietsroutes en een goede ontsluiting van nieuwe woon- en werkgebieden per fiets en met het openbaar vervoer. In het bijzonder in de dorpsharten ligt onze focus op voetganger en fietser en zetten we in op goede OV-bereikbaarheid. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen verkennen we gebiedsgericht mogelijkheden voor de (door)ontwikkeling van **autoluwe zones** en meer flexibele omgang met parkeernormen. Hierbij blijven we uiteraard aandacht houden voor passende oplossingen voor zaken zoals bevoorrading, logistiek en bereikbaarheid voor hulpdiensten en mindervalide inwoners.

- Gezien de omvang van het landelijk gebied, blijven we ook het belang van de autobereikbaarheid voor onze gemeente onderkennen. Hiertoe treffen we de nodige voorzieningen voor duurzaam autogebruik. Daarbij houden we zo veel mogelijk rekening met voorzieningen voor innovatieve vervoerswijzen, zoals de elektrificatie van auto’s, voorzieningen voor deelmobiliteit en verder in de toekomst mogelijk ook zelfrijdende voertuigen. Naast de stationsgebieden zetten we in nabijheid van werklocaties en bij plekken waar men zich verzamelt voor recreatie, zoals bij Bussloo en luchthaven Teuge, in op de ontwikkeling van **vervoersknooppunten** waar verschillende vervoerswijzen samenkomen, passend bij de maat en schaal van onze gemeente.

- We zetten ons in voor **compacte, leefbare dorpsharten** waar ruimte voor detailhandel en voorzieningen samenkomt met mogelijkheden voor ontmoeting en verblijf. Voor het centrum van Twello, dat met haar aanbod een belangrijke en bovenlokalere functie heeft voor de nabijgelegen dorpen, ligt onze focus op een levendig, onderscheidend en duurzaam centrum met een dorps karakter. Om het hoofd te bieden aan diverse opgaven en kansen te verzilveren, wordt momenteel gewerkt aan een ambitiedocument voor Twello centrum. Daarbij zetten we in op een toekomstbestendig, vitaal centrum met ruimte voor transformatie (wonen, winkels en werken), verbeterde routing en slim ruimtegebruik met behoud en ontwikkeling van noodzakelijke (collectieve) parkeervoorzieningen. Ook voor de dorpen Voorst, Klarenbeek en Terwolde geldt het streven waar winkelen en ontmoeten samenkomen. Met investeringen in vergroening dragen we in de dorpscentra bij aan de **verblijfskwaliteit** en anticiperen we tegelijkertijd op het veranderende klimaat.

- We verzilveren kansen om in te spelen op de groeiende vraag naar (buiten)recreatie met **versterking** van de **lokale recreatieve sector en routenetwerk**. In regionaal verband zien we kansen om onze recreatieve potentie als uitloopgebied voor de steden verder te benutten en daarmee gelijktijdig bij te dragen aan een betere ruimtelijke en regionale spreiding van bezoekers (verlichting van de recreatiedruk op de Veluwe). We richten ons primair op instandhouding en uitbreiding van het bestaande aanbod aan hoogwaardige dag- en verblijfsrecreatie. In de (directe) nabijheid van recreatieve trekkers (zoals recreatieplas Bussloo en Luchthaven Teuge) bieden we mogelijkheden aan recreatieve ontwikkelingen die aansluiten bij de identiteit van de gemeente Voorst. In de landgoederenzone ambiëren we het vergroten van de belevingswaarde van het landschap en de cultuurhistorie. Op en tussen de verschillende landgoederen zetten we in op het versterken van de belevingswaarde. We streven naar een vrijetijdseconomie met een lokale meerwaarde, waarbij investeringen versterking van de sector gepaard gaan met een meerwaarde voor inwoners.

- De gemeente Voorst werkt aan een duurzame toekomst. We werken toe naar een **klimaatneutrale gemeente in 2050**. In het Regionaal Programma Energie hebben we afgesproken dat we op het gebied van energievoorziening bijdragen aan het regionale doel om uiterlijk in 2035 1,07 TWh aan duurzame energie op te wekken. In de gemeente Voorst kiezen we voor een mix van zon en wind met een maximale hoogte van 25 meter. Het uitgangspunt is dat in 2050 75% van de energievraag duurzaam wordt opgewekt binnen de gemeente en de overige duurzame energie wordt geïmporteerd vanuit andere delen van Nederland. We zetten onder meer in op de warmtetransitie door woningen en andere gebouwen uiterlijk in 2050 aardgasvrij te maken. Zowel in de openbare ruimte als ondergronds houden we rekening met de groeiende ruimtevraag voor voorzieningen die horen bij de energie- en warmtetransitie. De luchtkwaliteit van onze gemeente verbetert door deze inzet op duurzame energiebronnen. Daarnaast komt ook de toename van elektrisch rijden de luchtkwaliteit ten goede. Ten slotte stimuleren we ook de transitie naar een circulaire economie door kringlopen te sluiten en afvalstromen als grondstoffen te hergebruiken.

- We spannen ons in voor een **toekomstbestendig energiesysteem** waarbij de opwekking van duurzame energie zoveel mogelijk doelgericht is en aan de lokale vraag gekoppeld wordt. We zetten in op de (door)ontwikkeling van **lokale energy hubs**, waar energie lokaal wordt opgewekt, opgeslagen, verdeeld en gebruikt. Lopende initiatieven op het gebied van de ontwikkeling van Smart Energy Hubs faciliteren we. Gepaard met de lokale en regionale

inzet op een groei in het aantal woningen en bedrijvigheid, is het noodzakelijk om richting 2050 ook nieuwe clusters voor duurzame energie te verkennen. Lokale energiecoöperaties kunnen hier een belangrijke rol in spelen en er wordt ingezet op financiële participatie. Zorgvuldige inpassing en omgang met het landschap is een belangrijke randvoorwaarde. Waar initiatieven zich voordoen, bieden we ruimte voor kleinschalige collectieve projecten voor energieopwek. Door de energieopwek te koppelen aan lokale energy hubs kan netcongestie verminderd worden.

3. Landschap als drager van de leefomgeving

Het landschappelijke en cultuurhistorische karakter vormt de absolute basis voor elke ruimtelijke ontwikkeling die wordt doorgevoerd. Door een integrale afweging van conflicterende belangen en de inrichting van specifieke zones, heeft Voorst een passende invulling gekregen die zowel de dorpse ontwikkeling als de natuur- en landschapsdoelen dient. De uitgangspunten uit het Programma Landelijk Gebied vormen hierbij een belangrijke basis.

- De **logica van het bodem- en watersysteem** vormt de basis voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent enerzijds dat het huidige (agrarische) landgebruik in de toekomst beter wordt afgestemd op de **natuurlijke condities**, zoals het type bodem (zand of klei) en de hoogteligging. Anderzijds schept dit ook condities voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen: de logica van het bodem- en watersysteem vormt hierbij altijd het vertrekpunt. Dit betekent concreet dat bij voorkeur wordt gebouwd op de hogere gronden in de gemeente, waar het risico op wateroverlast het laagst is. Dit betekent ook dat niet wordt gebouwd in de uiterwaarden en terughoudend wordt omgegaan met bebouwing in beekdalen en nattere gebieden als Nijbroek en De Vecht.

- Bij reconstructies van de bestaande kernen zorgen wij voor **hemelwaterberging** en waar mogelijk **infiltratie**. Daarnaast voorzien wij elke uitbreiding en inbreiding van voldoende waterberging om overlast te voorkomen en het grondwater aan te vullen. Het afkoppelen zorgt er ook voor dat er minder rioolwater in het oppervlaktewater komt bij heftige regenval. Dit zorgt voor minder geur en een betere waterkwaliteit. Dit geldt zowel voor de watergangen als de IJssel waar uiteindelijk op geloosd wordt. Ook wordt vuilwater zonder regen beter gezuiverd door de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

- We zetten in op **systeemherstel** van het natuurlijke bodem- en watersysteem. Dit betekent onder andere het vergroten van de **sponswerking** van het landschap. Daartoe zetten we op de hoger gelegen, zandige delen in op het beter vasthouden en laten infiltreren van water. Dit vergroot in deze gebieden de waterbeschikbaarheid voor zowel de natuur als de landbouw en beperkt daarmee de verdroging. Ook in de lagergelegen delen, zoals de beekdalen, langs de weteringen of in de polder, wordt ingezet op het tegengaan van verdroging. Dit betekent het inzetten op vertraagd afvoeren, waar mogelijk verhogen van de grondwaterstanden om de naleveringscapaciteit (de mate van beschikbaarheid van water ten tijde van droogte) van de bodem te vergroten en het zoveel mogelijk sluiten van waterkringlopen. Tegelijkertijd wordt in deze gebieden ook ingezet op het zoeken van extra ruimte voor wateropvang om wateroverlast tijdens piekbuien te voorkomen.

- De **kwaliteit van het landschap** en de **cultuurhistorie** zijn bepalend voor ruimtelijke ingrepen. Dit vereist dat er speciale aandacht wordt besteed aan de landschappelijke

inpassing van de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld als het gaat om de inpassing van duurzame energie, nieuwe landgoederen of de herbestemming van Vrijkomende Agrarische Bedrijfsgebouwen (VABs). Bij VAB-transformaties zetten we in op ontwikkelingen die de landschappelijke kwaliteit versterken. Voor de invulling van agrarische bebouwing werken we daarbij toe naar een duidelijke **gebiedsgerichte zonering** waarmee helderheid ontstaat over welke functies waar passend zijn en onder welke voorwaarden. Ook wordt per specifieke locatie goed gekeken naar het samengaan van bestaande en nieuwe functies: op basis hiervan kan maatwerk worden toegepast.

- We gaan zorgvuldig om met de **natuur** in onze gemeente en zetten in op het behoud, herstel en de uitbreiding van onze **biodiversiteit**. Dit betekent dat we het bestaande groen beschermen, bijvoorbeeld in en rond onze beschermde natuurgebieden en weidevogelgebieden, kansen creëren voor nieuwe natuur en onze inwoners en ondernemers actief betrekken bij het versterken van de lokale en regionale ecologische kwaliteiten. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn waar mogelijk **natuurinclusief** en de negatieve impact op de biodiversiteit wordt zo veel mogelijk beperkt of waar nodig gecompenseerd.

- We zorgen ervoor dat landbouw en natuur goed samengaan. Agrariërs in onze gemeente produceren voedsel en zijn tegelijkertijd belangrijke beheerders van ons landschap. Er wordt ingezet op een **duurzame agrarische sector** met **toekomstbestendige bedrijfsmodellen** die agrariërs enerzijds van een goed, stabiel inkomen voorzien en anderzijds ook duurzaam zijn voor water, bodem en biodiversiteit. Dit kan betekenen dat sommige agrariërs in de toekomst anders zullen ondernemen dan zij vandaag de dag doen en soms deels hun geld verdienen met **alternatieve verdienmodellen** zoals recreatie of mogelijk middels vergoeding voor ecosysteemdiensten als landschapsbeheer en onderhoud. Hiervoor zien wij in het bijzonder kansen rond onze beschermde natuurgebieden, in weidevogelgebieden en in de groene ontwikkelingszones zoals vastgelegd in de omgevingsverordening van de provincie Gelderland. Ook zien we kansen voor uitbreiding van de teelt van biobased bouwmaterialen, gekoppeld aan onze woningbouwopgave.

- Voor het landelijk gebied streven we, op basis van het **Programma Landelijk Gebied**, naar Voorst als groene hart van de IJsselvallei. Om dit te bewerkstelligen hanteren we de 10 uitgangspunten uit het PLG en hebben we alle '**smaken van groen'** nodig: van landbouw tot natuur en alles daartussenin. De balans tussen '**verschillende smaken van groen'** als landbouw, natuur en recreatie verschilt in verschillende zones binnen de gemeente.
    - Tussen de dorpen en steden, tussen de dorpen onderling, langs de IJssel en langs de beken en weteringen, ontstaat het **groene hart** (buffer). In deze zone ligt de nadruk op de natuur en wordt ingezet op het verbeteren en beter verbinden van de bestaande natuur door middel van kwalitatieve groenblauwe dooradering. Dit zorgt ervoor dat de landschappelijke kwaliteiten worden versterkt en de dorpen niet aan elkaar groeien. In deze zones zijn (natuurinclusieve) agrarische activiteiten passend wanneer die bijdragen aan de ecologische en landschappelijke kwaliteiten van deze zone. Daarnaast is kleinschalige (natuur)recreatie, bijvoorbeeld in de vorm van natuurkampeerterreinen, passend in deze zone. Ten slotte zijn ook vernieuwende woonvormen gekoppeld met een substantiële toename van groen hier passend.
    - In het noorden, zuiden en westen van de gemeente liggen de **productief groene zones**, waar de nadruk op de productieve, toekomstbestendige landbouw ligt. Ook

in deze gebieden maakt de agrarische sector een verduurzamingsslag door, maar de landbouw en voedselproductie blijven in deze zone de boventoon voeren. Hier ontstaat een aantrekkelijk agrarisch cultuurlandschap van weides, akkers en erven in combinatie met landschappelijke en cultuurhistorische elementen als natuurvriendelijke oevers langs watergangen, bloemrijke akkerlanden, heggen en hagen (groenblauwe dooradering).
    - Het **mozaïeklandschap** (het middengebied) bestaat onder andere uit historische en bestaande landgoederen, maar ook een drietal nieuwe landgoederen. Op deze landgoederen, maar ook de gebieden daartussen, komen cultuurhistorie, groot- en kleinschalige recreatie, wonen, landbouw en natuur samen. Ze vormen een gelijkwaardig evenwicht en ademen gezamenlijk een landelijke landgoedsfeer uit. De zone biedt ruimte voor verschillende vormen van landbouw en nieuwe, passende bedrijfsfuncties als B&B's en andere kleinschalige verblijfsrecreatie, en nieuwe woonvormen. Binnen de nieuwe landgoederen is ruimte voor nieuwe vormen van wonen en duurzaam ondernemerschap, altijd gecombineerd met groen (conform het Rood voor Groenbeleid). Gezien de stedelijke druk uit omliggende steden op dit gebied, focust de gemeente na de totstandkoming van de Omgevingsvisie verder in op dit gebied en wordt de mogelijke ontwikkeling van een (regionaal) landschapspark onderzocht.
    - In de **dorpsranden** wordt ingezet op geleidelijke, aantrekkelijke overgangen tussen wonen, (verblijfs)recreatie, natuur en landbouw. Er wordt ingezet op vergroening, ruimte voor ommetjes, speelgelegenheden, moestuinen, kleinschalige wooninitiatieven en extensief agrarisch gebruik.
    - Bij uitbreidingen aan de dorpsranden en in het landelijk gebied met vrijkomende agrarische erven geldt het leidende principe '**Groen groeit mee**' dat waarborgt dat ook voldoende kwalitatief groen wordt toegevoegd. Hierbij vormen aantrekkelijke dorpsentrees een belangrijk aandachtspunt.

- Ook in het **bestaand bebouwd gebied** zetten we in op Voorst als het groenste hart en zorgen we voor **voldoende kwalitatief groen**, zowel in de woonwijken als in de recreatiegebieden en op de bedrijventerreinen. Hierbij zetten we in op een combinatie van doelen: een goede beeldkwaliteit, voldoende ecologische waarde en voldoende waterberging en verkoeling.

- In de uiterwaarden wordt invulling gegeven aan de benodigde **ruimte voor de IJssel** door deze voor te bereiden op toekomstig hoog- en laagwater. Dit betekent concreet de geplande hoogwatergeul nabij Deventer, tussen Twello en Steenenkamer door.

- De uiterwaarden langs de IJssel maken tevens deel uit van **Natura2000-gebied** Rijntakken. In en rondom dit gebied wordt daarom ingezet op het behoud en herstel van de natuurwaarden. Dit betekent onder andere inzet op reductie van de stikstofdepositie in de nabije omgeving. Op het gebied van de belevingswaarde van de IJssel, zien we in de uiterwaarden in principe alleen mogelijkheden voor natuurinclusieve, extensieve vormen van recreatie. Een zorgvuldige balans tussen natuurwaarden en (door)ontwikkeling van rust en reuring staat hier centraal.

- Vanuit de **Kaderrichtlijn Water (KRW)** blijft de gemeente samen met het waterschap werken aan het verbeteren van de ecologische en chemische waterkwaliteit van de KRW-oppervlaktewaterlichamen, zoals de Twellose Beek en de Fliert.

- Zoetwater van een goede kwaliteit wordt steeds schaarser. We gaan zorgvuldig om met de kwaliteit van het grondwater in zijn algemeenheid, maar zeker ook binnen de beschermingszone van het **waterwingebied** Twello en de reserveringsgebieden voor oeverwaterwinning in de Wilpse, Nijenbeekse en Voorsterklei.

- We streven naar het sluiten van **waterkringlopen** door hergebruik van lokaal restwater te stimuleren. Hiermee voorkomen we dat er in de toekomst een tekort ontstaat aan kwalitatief proces- en gietwater voor onze agrarische ondernemers en het mkb.

4. Vervolg

Deze hoofdlijnennotitie schetst op hoofdlijnen de richting voor de uiteindelijke geactualiseerde omgevingsvisie. Op basis van de hoofdlijnennotitie wordt in de volgende fase toegewerkt naar de ontwerp-omgevingsvisie.

In de omgevingsvisie worden de ambities en bouwstenen uit de hoofdlijnennotitie ruimtelijk weergegeven op een visiekaart en tekstueel nader vertaald tot concrete ruimtelijke keuzes voor verschillende deelgebieden in de gemeente. De deelgebieden komen terug in de programma's en het omgevingsplan. Momenteel wordt hierbij gedacht aan onderstaande deelgebieden:

1. Centrumdorp (Twello)
2. Middel grote dorpen (Klarenbeek, Terwolde, Voorst)
3. Kleine dorpen (Bussloo, De Vecht, Nijbroek, Posterenk, Steenenkamer, Teuge, Wilp, Wilp-Achterhoek)
4. Werklocaties (bedrijventerreinen en luchthaven Teuge)
5. Groene hart (groene buffer)
6. Mozaïeklandschap (middengebied)
7. Polder Nijbroek
8. IJssellandschap

Colofon

Dit document is opgesteld door RUIMTEVOLK en is het resultaat van een samenwerkingsproces met de gemeente Voorst. Het copyright van de beelden, kaarten en foto’s berust bij RUIMTEVOLK tenzij anders aangegeven. Hoewel aan de inhoud en samenstelling van dit rapport de grootst mogelijke zorg is besteed, is het helaas mogelijk dat informatie verouderd, onjuist of onvolledig is. Naast data en beleid zijn in het rapport ook observaties en uitkomsten van gesprekken met professionals, politiek en inwoners verwerkt. RUIMTEVOLK en de gemeente Voorst aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor de volledigheid en juistheid van de gegeven informatie. Aan de inhoud van dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Dit document is niet voor commercieel gebruik.

Datum: 29 januari 2026
Versienummer: 4.0
Projectcode: 5.25.116
Opgesteld door: RUIMTEVOLK en de gemeente Voorst